

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

آیین نامه ساختار و خط مشی مالکیت فکری و نوآوری در دانشگاه های علوم پزشکی

معاونت تحقیقات و فناوری
دفتر توسعه فناوری سلامت

بهمن ماه ۱۳۹۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

آیین نامه ساختار و خط مشی مالکیت فکری و نوآوری در دانشگاه های علوم پزشکی

در شصت و یکمین جلسه کارگروه بررسی و تنظیم
مقررات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
مطرح و به موجب نامه شماره ۱۳۰/۴۵۰/د مورخ
۱۳۹۸/۰۴/۲۴، ضمن ارائه اصلاحات مورد تایید
قرار گرفت .

معاونت تحقیقات و فناوری
دفتر توسعه فناوری سلامت

بهمن ماه ۱۳۹۸

در دنیای مدرن امروزی حق اختراع، حق تالیف و ... نیز در زمره اموال طبقه بندی و در عرصه حقوقی به نام حقوق مالکیت فکری مورد توجه قرار می گیرند. حقوق مالکیت فکری حقوقی است که از تراوشات ذهنی انسان ناشی شده، جنبه ابتکاری داشته و قانون به مالک آن (ثبت کننده) حق استفاده انحصاری برای مدت معین می دهد. در اموال فکری برخلاف اموال سنتی با اموالی سروکار داریم که در آن واحد که در دست مخترع قرار دارند می توانند به واسطه جنس آنان که بر پایه دانش و فناوری است بدون آسیب به اصل اینگونه اموال در دست هزاران نفر دیگر نیز قرار گیرد.

دارایی های فکری ارزشمندترین دارایی شرکت ها در هزاره جدید محسوب می شوند. در حال حاضر ۹۷٪ از ارزش کل دارایی های شرکت مایکروسافت را دارایی های فکری و ۳٪ بقیه را ساختمان و تجهیزات و غیره تشکیل می دهند. قابل ذکر است که افزایش سهم دارایی های ناملموس به ملموس یکی از شاخص های شرکت های موفق دنیا است.

با دریافت گواهینامه ثبت اختراع در واقع اداره مالکیت صنعتی برای حمایت از اختراع اقدام و دارنده آن می تواند از حقوق انحصاری بهره مند شود. پرواضح است که حمایت از حقوق مالکیت فکری در ایجاد زمینه ابتکار، نوآوری و توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، رشد سرمایه گذاری و تجارت بین الملل نقش بسزایی داشته است.

تاریخچه قانون ثبت اختراعات در ایران ۹۲ ساله و همچنان دستخوش تغییرات می شود که به همین لحاظ هنوز به قانون جامع و کامل تبدیل نشده است.

با توجه به نیاز کشورمان به تعدادی از کنوانسیون ها و معاهدات بین المللی در زمینه مالکیت صنعتی، الحاق جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون موسس سازمان جهانی مالکیت فکر WIPO به تاریخ ۱۳۸۰/۷/۴ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید که با عنایت به تاکیدات و پیشنهادات WIPO در تعریف دقیق حقوق مالکیت فکری گروهی که در ثبت یک اختراع مشارکت داشته اند تدوین و تالیف ابلاغ آئین نامه مربوطه امری ضروری بنظر می رسید.

دکتر رضا ملک زاده

معاون تحقیقات و فناوری

یکی از زیر ساخت های لازم برای ترویج نوآوری و رسیدن به اقتصاد دانش بنیان برخورداری از نظام حمایت از مالکیت فکری است تا پژوهشگران انگیزه لازم را برای خلق ثروت و تجاری سازی دارایی های فکری خود داشته باشند.

به موازات جهانی شدن اقتصاد و گسترش ارتباطات، فرآیند تحقیق و توسعه، نوآوری و دستیابی به فناوری های برتر عنصری کلیدی در کسب توانمندی های رقابتی در جوامع محسوب می شود. امروزه خلق و بهره برداری از انواع دارایی های فکری، یکی از مهمترین عوامل ایجاد مزیت رقابتی و موفقیت بنگاه ها می باشد که دستیابی به این مهم در گرو توانایی نسبی آنها در کسب توسعه و حفاظت به هنگام از دارایی های فکری، در مقایسه با رقیب است.

با توجه به تدوین آئین نامه مالکیت فکری در کشورها و ضرورت تهیه و تأیید و ابلاغ در کشور، آئین نامه مربوطه، به همت دفتر توسعه فناوری سلامت با مشارکت معاونین تحقیقات و فناوری دانشگاه های علوم پزشکی تهیه و پس از تأیید معاونت حقوقی به تصویب شورای حقوقی وزارت بهداشت رسید. ابلاغ آئین نامه مذکور توسط مقام عالی وزارت و اجرائی شدن آن در سطح دانشگاه های علوم پزشکی کشور از عوامل تأثیرگذار بر رشد رتبه فناوری سلامت کشور در دنیا است.

در پایان لازم است از شورای سیاست گذاری مرکب از معاونین تحقیقات و فناوری دانشگاه های آمایشی و از کمیته فنی مرکب از متخصصین ثبت اختراعات و از معاونت حقوقی وزارت بهداشت که در این رابطه همراه و همکار ما بوده اند قدردانی و تشکر گردد.

دکتر حسین وطن پور
رئیس دفتر توسعه فناوری سلامت

چهار چوب اداری فعالیت های
حوزه مالکیت فکری در
سطح وزارت بهداشت، درمان و
آموزش پزشکی و دانشگاه های
علوم پزشکی

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

معاونت تحقیقات و فناوری

دفتر توسعه فناوری سلامت

کمیته سیاستگذاری مالکیت فکری

کمیته فنی مالکیت فکری

دفاتر مالکیت فکری کلان مناطق آمایشی

دفاتر مالکیت فکری دانشگاه های علوم پزشکی

اعضای کمیته تدوین آئین نامه
ساختار و خط مشی مالکیت فکری و
نوآوری در دانشگاه های علوم
پزشکی کشور

رئیس کمیته تدوین آئین نامه ها و دستورالعمل های حوزه فناوری سلامت دانشگاه های علوم پزشکی کشور	جناب آقای دکتر حسین وطن پور
مدیر گروه نانو فناوری پزشکی و سرپرست دبیرخانه استعداد درخشان دانشگاه علوم پزشکی ایران	سرکار خانم دکتر بیتا مهروی
رئیس دفتر ابداعات و اختراعات دانشگاه علوم پزشکی تهران	جناب آقای دکتر فرید در کوش
مدیر فناوری دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی	جناب آقای دکتر حمیدرضا مقیمی
رئیس اداره ثبت اختراعات سازمان ثبت اسناد و املاک کشور	جناب آقای مهرداد الیاسی
مدیر دفتر ثبت اختراعات دانشگاه علوم پزشکی شیراز	جناب آقای دکتر اسماعیل میرزایی
رئیس کانون پتنت ایران	جناب آقای مهندس مهدی ضیغمی
مدیر فناوری دانشگاه علوم پزشکی تبریز	جناب آقای دکتر اکبر غلامپور
معاون تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان	سرکار خانم دکتر شقایق حق جوی جوانمرد
مدیر فناوری دانشگاه علوم پزشکی مشهد	جناب آقای دکتر مجتبی سنگیان
مدیر فناوری دانشگاه علوم پزشکی زنجان	سرکار خانم دکتر کبری رستمی زاده
رییس مرکز رشد فناوری زیست پزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین	جناب آقای مهندس خالقی
سرپرست دفتر مالکیت فکری انستیتو پاستور ایران	سرکار خانم دکتر میترا امین لو
کارشناس اداره ثبت اختراعات کشور	جناب آقای باده نوش
کارشناس اداره ثبت اختراعات کشور	سرکار خانم دکتر خراسانی
مدیر اجرایی مرکز رشد زیست فناوری انستیتو پاستور ایران - شمال کشور	جناب آقای دکتر ابوالفضل الیاسی

اعضای کمیته سیاست گذاری مالکیت فکری دفتر توسعه فناوری سلامت

دکتر سعید متولی زاده

معاون دفتر توسعه فناوری سلامت

دکتر حسین وطن پور

رئیس دفتر توسعه فناوری سلامت

دکتر محسن تفتقدی

معاون تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی مشهد

دکتر محمد علی صحرانیان

معاون تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی تهران

دکتر محمد سمیعی

معاون تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی تبریز

دکتر مجید سعیدی

معاون تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی مازندران

دکتر عباس پرداختی

معاون تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی کرمان

دکتر فرید نجفی

معاون تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

دکتر یونس قاسمی

معاون تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی شیراز

دکتر شقایق حق جوی جوانمرد

معاون تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

دکتر محمد بدوی

معاون تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی اهواز

دکتر علیرضا شغلی

معاون تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی زنجان

اعضای کمیته فنی
مالکیت فکری دفتر توسعه
فناوری سلامت

جناب آقای دکتر فرید درکوش

رئیس دفتر ابداعات و اختراعات دانشگاه علوم پزشکی تهران

جناب آقای دکتر حمیدرضا مقیمی

مدیر فناوری دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

جناب آقای مهندس مهدی ضیغمی

رئیس کانون پتنت ایران

جناب آقای مهرداد الیاسی

رئیس اداره ثبت اختراعات سازمان ثبت اسناد و املاک کشور

جناب آقای دکتر اسماعیل میرزایی

مدیر دفتر ثبت اختراعات دانشگاه علوم پزشکی شیراز

جناب آقای حامد جهانگرد

مسئول امور ثبت اختراع و مالکیت فکری دفتر توسعه فناوری سلامت

سرکارخانم دکتر میترا امین لو

سرپرست دفتر مالکیت فکری انستیتو پاستور ایران

سرکارخانم دکتر بیتا مهروی

مدیر گروه نانو فناوری پزشکی و سرپرست دبیرخانه استعداد درخشان دانشگاه علوم پزشکی ایران

جناب آقای پایان امینی

مشاور مالکیت فکری و تجاری سازی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

سرکار خانم لیلا زارعی

مدرس دوره های آموزشی مالکیت فکری در کانون پتنت ایران

جناب آقای رئوف میلان نورانی

مدرس دوره های آموزشی مالکیت فکری در دانشگاه های علوم پزشکی

جناب آقای میلاد درخشان

مدرس دوره های آموزشی مالکیت فکری در دانشگاه های علوم پزشکی

جناب آقای رضا حیدری سورشجانی

مدرس دوره های آموزشی مالکیت فکری در دانشگاه های علوم پزشکی

بسم‌تعالی

ساختار و خط‌مشی مالکیت فکری و نوآوری در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور

۱- مقدمه

دارایی‌های فکری به عنوان یکی از زیرساخت‌های اساسی توسعه فناوری در قرن حاضر به شمار می‌رود به نحوی که حمایت از این دارایی‌ها در خلق نوآوری‌های جدید و حمایت و تشویق نوآوران نقش عمده‌ای را برعهده دارد. از سوی دیگر، عدم آشنایی با قوانین مالکیت فکری در سطوح داخلی و بین‌المللی، زبان‌های مادی و معنوی زیادی را از جمله افشاء شدن فناوری در بازار هدف و امکان استفاده رقبای دانش و خلاقیت‌های فکری نوآوران حقیقی را بدون پرداخت هیچ هزینه‌ای به همراه دارد. لذا همراستا با ارتقای حمایت از مالکیت فکری در جهان، جمهوری اسلامی ایران نیز عضو سازمان جهانی مالکیت فکری گردیده است. (موضوع قانون الحاق ایران به معاهده تاسیس سازمان جهانی مالکیت فکری مصوب ۱۳۸۰)

در راستای حمایت از مالکیت فکری (موضوع بند ۵-۶ سیاست‌های کلی علم و فناوری) و ساماندهی آن در حوزه‌های علم و فناوری (موضوع بند ۴ راهبردهای ملی نقشه جامع علمی کشور) و لزوم تدوین و اجرای برنامه بلند مدت توسعه علم، فناوری و نوآوری سلامت در این چارچوب (موضوع بند ۲ توسعه سیاست‌گذاری، مدیریت و قوانین مربوط به بخش اقدامات نقشه جامع علمی سلامت کشور) و با عنایت به اینکه تدوین و ارائه سیاستها، خط‌مشی‌ها و نیز برنامه‌ریزی برای فعالیت‌های مربوط به حوزه سلامت از جمله پژوهش بر عهده این وزارت‌خانه می‌باشد (موضوع بند ۱ ماده ۱ قانون تشکیلات و وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی) و نیز انتقال وظایف وزارت علوم در زمینه آموزش و پژوهش به وزارت بهداشت (موضوع تبصره ماده ۲ قانون تشکیل وزارت بهداشت)، معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (که از این پس وزارت بهداشت نامیده می‌شود) اقدام به تشکیل کمیته تخصصی مالکیت فکری و نوآوری با حضور نخبگان دانشگاهی و کشوری نمود. کمیته مذکور نیز، این خط‌مشی را با هدف حفظ و صیانت از دارایی‌های فکری اعضای هیات علمی، دانشجویان و نوآوران در حوزه سلامت و ایجاد زمینه لازم برای توسعه فناوری و نوآوری در این حوزه، با حضور نمایندگان دانشگاه‌های علوم پزشکی، تهیه و در تاریخ ۱۳۹۷/۹/۶ نهایی نموده است.

۲- اهداف

- ۱-۲- کمک به گسترش علم و جهت‌دهی به دارایی‌های فکری و نوآوری‌های حوزه سلامت
- ۲-۲- حمایت از فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی حوزه سلامت
- ۳-۲- فراهم نمودن چهارچوب‌های لازم جهت بهره‌برداری انتفاعی محققین و مؤسسات علمی و پژوهشی از

نتایج تحقیقات خود (تبدیل علم به ثروت)

- ۴-۲- ترویج و تقویت فعالیت‌های خلاقانه و حرکت به سمت اهداف آموزشی، تحقیقاتی و فناوری دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی در حوزه سلامت
- ۵-۲- توسعه پژوهش‌های کاربردی در راستای گسترش ارتباط محققین دانشگاه با صنایع و دستگاه‌های اجرای و کمک به توسعه اقتصاد دانش‌بنیان
- ۶-۲- حمایت از تحقیقات و فعالیت‌های علمی که منجر به ایجاد دارایی فکری گردد
- ۷-۲- تعیین اصول و چهارچوب کلی برای تقسیم منافع، تعهدات و سهم محقق و دانشگاه طی زمانی که مالکیت فکری منجر به حصول حق امتیاز می‌گردد
- ۸-۲- تقویت اتحاد و یکپارچگی و آزادی عمل در خلق ثروت از مالکیت فکری به منظور حمایت از تلاش‌ها و فعالیت‌های جامعه علمی
- ۹-۲- تعیین یک چهارچوب مشخص در توسعه روابط اقتصادی دوجانبه و حمایت و ایجاد انگیزه در جهت توسعه نوآوری‌ها و افزایش سوددهی فعالیت‌های علمی
- ۱۰-۲- مدیریت و سازماندهی نوآوری برای حفظ و حمایت از مالکیت فکری
- ۱۱-۲- فراهم نمودن امکانات توسعه فرصت‌های شغلی برای جامعه علمی از مسیر حمایت از توسعه فعالیت‌های نوآورانه
- ۱۲-۲- فراهم نمودن چهارچوب جهت امکان سرمایه‌گذاری در بخش تحقیقات کاربردی
- ۱۳-۲- تشویق و اطلاع‌رسانی به محققین برای استفاده از نظام مالکیت فکری و جلوگیری از هرگونه تبعیض در بهره‌برداری و قانون‌مندی آن
- ۱۴-۲- شناسایی و معرفی ظرفیت‌های موجود در داخل و خارج کشور برای توسعه فناوری
- ۱۵-۲- کمک به تبیین امور اجرایی، فرآیندهای کاری و تعریف جایگاهی نظام مند، پویا و کارآمد برای مالکیت فکری و نوآوری در حوزه سلامت

۳- مفاهیم

در این خدمت‌های مالکیت فکری، اختراع، نوآوری (ابداع)، ثبت دارایی‌های فکری، مخترع، گواهی‌نامه اختراع^۱، مالک اختراع و حق امتیاز، مطابق قوانین و ایپو^۲، اسناد بالادستی و قوانین کشور تعریف و ارائه شده‌اند. همچنین در اینجا منظور از دانشگاه، دانشگاه یا مؤسسه تابعه وزارت بهداشت می‌باشد.

۳-۱. **دارایی فکری**^۳: به دارایی‌های حاصل از خلاقیت‌های فکری انسان اطلاق می‌گردد که عمدتاً در دو زمینه کلی می‌باشند:

۱- patent

۲- (WIPO) World Intellectual Property Organization سازمان جهانی مالکیت فکری

۳- Intellectual Property

الف- صنعتی: نظیر اختراعات، طرح‌های صنعتی، علائم و نام‌های تجاری^۴

ب- علمی، ادبی و هنری: نظیر آثار مکتوب، نمایش و آثار ادبی هنری^۵ و نرم‌افزارهای رایانه‌ای^۶.

هر یک از دارایی‌های فکری، شامل قوانین مربوطه خواهد بود.

دارایی‌های فکری هم ایجاد حقوق معنوی^۷ (برای مالک اسمی پدیدآورنده دارایی فکری) و هم ایجاد حقوق مادی^۸ (برای صاحب امتیاز بهره‌برداری) می‌نماید. حقوق مادی ایجا شده می‌تواند به صورت کسب پروانه یا مجوز تولید و یا انعقاد قرارداد کسب منافع از حق امتیاز، از طریق پیشبرد یک روش و یا توسعه فرآیندی حاصل شود (حتی اگر منجر به ثبت دارایی فکری نزد مراجع قانونی نشود).

همچنین، چنانچه پدیدآورنده دارایی فکری به واحد دیگری منتقل گردد و یا همکاری وی با دانشگاه خاتمه یابد، حقوق مادی وی همچنان محفوظ است، مگر این‌که به نحو دیگری در قرارداد همکاری، مشخص شده باشد.

۲-۳. پدیدآورنده دارایی فکری: در اینجا به فرد یا افراد حقیقی اطلاق می‌گردد که یکی از مصادیق دارایی فکری را به یکی از طرق ذیل ایجاد کرده باشند:

۳-۳-الف- دارایی فکری در قلمرو وظایف استخدامی یا اجرای قرارداد و یا تعهدات پدیدآورنده آن باشد.

ایده‌های اعضای هیات علمی و یا کارکنان که در قالب پایان‌نامه یا طرح پژوهشی و موارد مشابه ارائه می‌گردد در صورتی مشمول این بند خواهد بود که برای آن ایده قرارداد جداگانه‌ای با دانشگاه منعقد شده باشد.

۳-۳-ب- دارایی فکری درون قلمروی وظایف پدیدآورنده آن قرار نمی‌گیرد با این وجود دارایی فکری مرتبط به فعالیت‌های علمی و فناوری در دانشگاه می‌باشد.

۳-۳-ج- پدیدآورنده دارایی فکری از دانش کارفرما یا امکانات و یا منابع دانشگاه استفاده کرده باشد.

دارایی فکری حاصل از استقرار واحدهای فناوری مستقر در مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری، همچنین دارایی‌های فکری حاصل از قراردادهای ارتباط با صنعت، مشمول بندهای ۳-۳-ب و ۳-۳-پ و با رعایت دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌های مربوطه خواهد شد و دانشگاه می‌تواند در صورت سوددهی، طبق قرارداد مربوطه، از درآمد^۹ حاصل از دارایی فکری ایجاد شده توسط آنها، برخوردار گردد، مگر این‌که آن دارایی فکری براساس مقررات این خط مشی، متعلق به دانشگاه باشد.

در گواهی ثبت اختراع در مواردی که شامل بند ۳-۳-الف می‌باشند صد درصد سهم متعلق به دانشگاه به عنوان

^۴ - موضوع قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری مصوب ۱۳۸۶

^۵ - موضوع قانون حمایت از مولفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ و قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی مصوب ۱۳۵۲

^۶ - موضوع قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای مصوب ۱۳۷۹

^۷ - شامل حق انتساب اثر به خالق بوده و شامل حق اقتصادی یا حق تکثیر نمی‌شود و غیرقابل انتقال است و محدود به زمان و مکان نیست و تنها شامل فرد یا افراد خالق اثر (اشخاص حقیقی) بصورت مشترک بوده و قابلیت سهم‌بندی ندارد.

^۸ - حقی است که دارای ارزش اقتصادی بوده و قابل انتقال می‌باشد و می‌تواند محدود به زمان یا مکان باشد، هم اشخاص حقیقی و هم اشخاص حقوقی را شامل می‌گردد و قابلیت سهم‌بندی نیز دارد.

^۹ - باید توجه داشت که درآمد مقدار پولی است که تولیدکنندگان با فروش محصولات یا خدمات خود به دست می‌آورند. لیکن سود برابر با تفاوت درآمد و هزینه است. (هزینه بهای کالاها و خدماتی است که یک مؤسسه برای کسب درآمد، پرداخت می‌کند).

کارفرما می‌باشد.^{۱۰} لیکن در مواردی که شامل بندهای ۳-۳-ب و ۳-۳-ج می‌باشند، حداکثر سهم دانشگاه پنجاه درصد پیشنهاد می‌گردد.

در خصوص آثار مکتوب و رساله‌های مربوط به مقاطع تحصیلی دانشگاهی طبق تعهدی که در قرارداد طرح‌های پژوهشی قید می‌شود، حقوق مادی آن (نشر و تکثیر و درآمدهای حاصل از آنها) متعلق به دانشگاه به عنوان سفارش دهنده^{۱۱} می‌باشد، در خصوص نرم‌افزارهای رایانه‌ای نیز حقوق مادی مربوط و حق تغییر و توسعه آن متعلق به دانشگاه به عنوان کارفرما یا استخدام کننده^{۱۲} می‌باشد. مگر در قرارداد به نحو دیگری مشخص شده باشد. در هر صورت حقوق معنوی پدیدآورنده محفوظ خواهد بود.

۳-۳. واگذاری امتیاز بهره‌برداری از دارایی فکری^{۱۳}: قراردادی بین مالک دارایی فکری و متقاضی بهره‌برداری از آن مالکیت است که به موجب آن، متقاضی در قبال پرداخت مبلغی (به صورت درصدی از درآمد خالص حاصل از فروش محصول^{۱۴} و یا مبلغی ثابت و یا روش‌های دیگر) مجوز بهره‌برداری از مالکیت فکری را به‌دست می‌آورد. این واگذاری می‌تواند انحصاری یا غیر انحصاری باشد.

چنانچه دانشگاه یا پدیدآورنده دارایی فکری نتواند و یا تمایلی برای مشارکت در ثبت، کسب مجوزهای لازم و یا بهره‌برداری از دارایی فکری نداشته باشد، می‌تواند حقوق خود را طی موافقت‌نامه‌ای به طرف مقابل واگذار نماید که جزئیات آن در مذاکرات بین دانشگاه و پدیدآورنده دارایی فکری تعیین و به صورت مکتوب تدوین خواهد شد.

در صورتی که دانشگاه به هر دلیل حقوق مربوط به دارایی فکری را به پدیدآورنده آن واگذار می‌نماید، توصیه می‌گردد در قرارداد واگذاری، مجوز استفاده دانشگاه از آن دارایی فکری برای مقاصد تحقیقاتی و آموزشی به صورت غیرانحصاری، غیرقابل واگذاری و بدون نیاز به پرداخت حق امتیاز لحاظ گردد.

۳-۴. حامی^{۱۵}: افرادی حقیقی یا حقوقی‌ای (اعم از دولتی یا غیر دولتی) هستند که در کنار دانشگاه و پدیدآورنده در ایجاد دارایی فکری (معمولاً از طریق حمایت مالی) سهیم می‌باشند.

چنانچه فعالیت علمی خاصی با حمایت سرمایه‌گذار خارج از دانشگاه منجر به محصول تجاری و یا دارایی فکری شود، حقوق مادی و معنوی سرمایه‌گذار، دانشگاه و پدیدآورنده دارایی فکری و همچنین نحوه بهره‌برداری اقتصادی و میزان حق امتیاز آنها از دارایی فکری حاصله، در قرارداد همکاری منعقد تعیین می‌گردد.

بدیهی است اگر دانشگاه بر اساس قراردادی تمام یا بخشی از حقوق مالکیت فکری حاصله را به دیگری اعطا نماید، حقوق مخترع مربوطه و حامی نیز در قرارداد مذکور و با توافق پدیدآورنده دارایی فکری لحاظ خواهد شد.

۳-۵. انتقال فناوری : عبارت است از انتقال دانش به بنگاه‌های تجاری و سپس بازار هدف جهت استفاده عمومی.

^{۱۰} - موضوع بنده ماده ۵ قانون ثبت اختراعات

^{۱۱} - موضوع ماده ۱۳ قانون حمایت از مولفان مصوب ۱۳۴۸

^{۱۲} - موضوع بند ب ماده ۶ قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای مصوب ۱۳۷۹

^{۱۳} - licensing

^{۱۴} - Royalty

^{۱۵} - spencer

هنگامیکه پدیدآورندگان دارایی فکری یا دانشگاه برای انتقال فناوری اقدام می‌نمایند، سهم دانشگاه از منافع حاصل، نسبت به سهم در گواهی ثبت اختراع با توجه به میزان نقش آن در تجاری‌سازی تغییر می‌یابد و با نظر شورای فناوری و توافق پدیدآورنده (در صورت اقدام توسط پدیدآورنده)، تعیین خواهد شد. سهم باقیمانده با توافق پدیدآورندگان یا به نسبت تعیین شده در گواهی ثبت اختراع، بین مالکین تقسیم خواهد شد.

در مواردی که مالک اسمی دارایی فکری سهمی در حق بهره‌برداری آن ندارد و صددرصد سهم در اختیار دانشگاه به عنوان کارفرما می‌باشد (مشمولین بند ۳-۳-الف)، دانشگاه جهت تشویق این افراد می‌تواند، با مجوز شورای فناوری، قسمتی از منافع حاصل از انتقال فناوری را به آنها اختصاص دهد.

۳- چهارچوب اجرایی مالکیت فکری دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور

۴-۱- تصدی مالکیت فکری و نوآوری در دانشگاه‌های علوم پزشکی
با عنایت به لزوم راه‌اندازی دفتر حمایت از مالکیت معنوی (موضوع نهادهای ضروری در بند الف مربوط به راه‌بردهای نقشه جامع سلامت کشور) و جهت پیشبرد این امر در دانشگاه‌های علوم پزشکی و به منظور ایجاد واحدهای لازم در امور پژوهشی پزشکی جهت تقویت زمینه‌های علمی و فنی پزشکی (موضوع ماده ۵ قانون تشکیل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مصوب ۱۳۶۴) کلیه دانشگاه‌های علوم پزشکی و مؤسسات تحقیقاتی و فناوری وابسته به وزارت بهداشت موظف به تصدی امور مالکیت فکری و نوآوری می‌باشند.

۴-۱-۱- نحوه تصدی مالکیت فکری و نوآوری
دانشگاه می‌تواند حسب نیاز خود، یا یکی از مدیران مرتبط با فناوری را مسئول این امر نماید یا با تایید هیات امنای مدیر مستقلی را برای این امر در نظر بگیرد.

الف- مدیران مربوطه باید آشنایی کامل با مبانی، اصول و روش‌های اجرایی مالکیت فکری داشته باشند و مورد تأیید واحد مربوطه در وزارت بهداشت باشند.

ب- جهت پیشبرد امور مالکیت فکری باید حداقل یک کارشناس اداره فناوری که در زمینه مالکیت فکری آموزش دیده به انجام این امور بپردازد.

ج- کلیه امور مربوط به مالکیت فکری توسط واحد مالکیت فکری و نوآوری دانشگاه و بر اساس فرمت‌های ارائه شده توسط وزارت بهداشت انجام خواهد شد.

۴-۱-۲- شرح وظایف مرتبط با مالکیت فکری

۱- جمع‌آوری اطلاعات دارایی‌های فکری پدیدآمده در دانشگاه از طریق تعامل با واحدهای مختلف دانشگاه و ثبت و نگهداری مدارک مربوط به ثبت دارایی‌های فکری.

۲- مشاوره درباره نحوه حفاظت و ثبت دارایی فکری و همکاری در تنظیم ادعای نام‌های ثبت اختراع برای افرادی که در این خصوص با دانشگاه در ارتباط هستند.

- ۳- تنظیم دستور کار و تشکیل منظم کمیته مالکیت فکری و نوآوری
  - ۴- ابلاغ و اجرای مصوبات کمیته مالکیت فکری و نوآوری
  - ۵- مشارکت در کمیته هماهنگی مالکیت فکری کلان‌منطقه با حضور مسئولین واحدهای مذکور با مدیریت دبیر کلان‌منطقه به منظور همکاری و تبادل تجربیات و توانمندسازی واحدهای مذکور در دانشگاه‌های عضو
  - ۶- برنامه‌ریزی جهت آموزش مالکیت فکری برای جامعه هدف و داوران و برگزاری کارگاه‌های مورد نیاز
  - ۷- داوری اختراعات توسط داوران آموزش دیده و مورد تایید وزارت بهداشت، در مواردی که دانشگاه به عنوان مرجع اعلام می‌باشد.
  - ۸- نظارت بر کار داوران و گزارش تخلفات آنان به هیات‌های رسیدگی به تخلفات دانشگاه
  - ۹- اخذ تعهد محرمانگی برای داوران، کارشناسان و مدیرانی که با ادعای اختراع دیگران سر و کار دارند. (جهت افشای دارایی فکری توسط پدیدآورنده آن برای واحد مالکیت فکری)
  - ۱۰- نظارت بر قراردادهای و موافقت‌نامه‌ها در جهت کسب پروانه و بهره‌برداری از دارایی فکری و ارجاع آن به شورای فناوری جهت تصویب نهایی
  - ۱۱- هماهنگی در خصوص اطلاع‌رسانی و انتشار دستاوردها اعم از مکتوب، شفاهی و یا الکترونیکی (با ذکر نام دانشگاه)، در صورت لزوم انتشار، در شرایطی که قابلیت ثبت داشته لیکن مراحل ثبت اختراع آن تکمیل نشده است.
  - ۱۲- پرداخت سهم دانشگاه و نیز تقبل تمام یا قسمتی از سهم پدیدآورنده دارایی فکری از هزینه ثبت آن با مجوز کمیته مالکیت فکری و هیات امنا
  - ۱۳- ارتباط و همکاری با نهادها و سازمان‌های داخلی و خارجی در راستای انجام وظایف محوله
  - ۱۴- اقدام به ثبت دارایی فکری در مواردیکه پدیدآورنده تمایلی به این کار نداشته باشد و یا در بازه مهلت شش ماهه از افشای دارایی فکری^{۱۶}، در شرایطی که منافع دانشگاه، ثبت آن را ایجاب نماید.
  - ۱۵- گزارش متخلفین از مقررات مالکیت فکری و اعلام ضرر و زیان دانشگاه به اداره حقوقی جهت تادیه خسارت، نظیر پنهان کردن قرارداد با محل دیگری که مانع واگذاری کلیه حقوق به دانشگاه شود، و یا افشای عمومی دارایی فکری بدون هماهنگی با واحد مالکیت فکری و به صورتی که باعث زیان دانشگاه شود. بدیهی است کسانی که در حفظ حقوق دانشگاه کوتاهی می‌نمایند از حمایت‌های مادی و معنوی از دارایی فکری محروم می‌گردند.
- ۴-۲- کمیته مالکیت فکری و نوآوری
- سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، تدوین محتوا و تصمیم‌گیری در مورد مالکیت فکری در دانشگاه توسط کمیته مالکیت فکری و نوآوری دانشگاه انجام می‌شود. اعضای کمیته با پیشنهاد معاون تحقیقات و فناوری و حکم

^{۱۱} - موضوع بنده ماده ۴ قانون ثبت اختراعات

- رئیس دانشگاه برای مدت ۲ سال انتخاب می‌گردند و این مدت قابل تمدید خواهد بود.
- ۲-۱- اعضای پیشنهادی کمیته مالکیت فکری و نوآوری:
- ۱- معاون تحقیقات و فناوری دانشگاه یا نماینده وی: رئیس کمیته
  - ۲- مدیر توسعه فناوری دانشگاه: جانشین رئیس کمیته
  - ۳- مسئول دفتر حقوقی دانشگاه یا یک نفر حقوقدان آشنا با مالکیت فکری
  - ۴- سه نفر اعضای حقیقی خبره در زمینه مالکیت فکری (که حداقل یک نفر از هیأت علمی همان دانشگاه می‌باشد. دانشگاه می‌تواند از سایر ارگان‌ها نظیر اتاق بازرگانی استفاده نماید)
  - ۵- مدیر ارتباط با صنعت یا مسئول تجاری‌سازی
  - ۶- مدیر یکی از مراکز رشد یا پارک علم و فناوری
  - ۷- مسئول مرتبط با مالکیت فکری و نوآوری دانشگاه: دبیر کمیته
  - ۸- مدیر آموزش و تحصیلات تکمیلی دانشگاه
  - ۹- مدیر دفتر استعدادهای درخشان دانشگاه
  - ۱۰- نماینده کمیته یا شورای دانشگاه نسل سوم
  - ۱۱- نماینده معاونت غذا و دارو

توضیحات:

- الف- حضور معاون تحقیقات و فناوری یا مدیر توسعه فناوری دانشگاه بعنوان رئیس جلسه الزامی است.
- ب- در دانشگاههایی که عناوین فوق عیناً وجود ندارند مسئول واحد معادل آن معرفی خواهد شد.
- ج- جلسه کمیته با حضور اکثریت اعضا رسمیت یافته و دستور کار کمیته با رای اکثریت حاضر در جلسه، مصوب می‌گردد.

۲-۲-۴- شرح وظایف کمیته مالکیت فکری و نوآوری

- ۱- تدوین سیاست مالکیت فکری دانشگاه و ارجاع به هیأت امانت جهت تایید نهایی.
- ۲- تعیین سهم دانشگاه و هر یک از ذی‌نفعان، در گواهی‌های ثبت اختراع یا منافع حاصل از دارایی‌های فکری با در نظر گرفتن معیارهایی مانند میزان اتکای دارایی فکری حاصله بر امکانات و منابع دانشگاه و یا فکر پدیدآورنده آن و با توجه به شرایط اقتصادی، و با رعایت قوانین و مقررات کشور و بر اساس خط مشی مالکیت فکری و نوآوری دانشگاه.
- ۳- حل اختلاف بین استاد و دانشجو یا مجری طرح و سایر ذینفعان در خصوص تقسیم سهم هریک از پدیدآورندگان دارایی فکری در مواردیکه دانشجو یا همکاران طرح پژوهشی، صورتجلسه تقسیم سهم افراد را که توسط استاد یا مجری طرح تنظیم شده نپذیرند.
- ۴- بررسی مدارک و تایید ادعای پدیدآورنده دارایی فکری مبنی بر عدم استفاده موثر از منابع و امکانات دانشگاه در ایجاد دارایی فکری، جهت اعلام مکتوب توسط دانشگاه به مدعی.

- ۵- مجوز استفاده از نام و آرم دانشگاه و تعیین شرایط آن جهت انعقاد در طی قرارداد جداگانه.
- ۶- دستور منع افشای عمومی دارایی فکری در مواردیکه بنا به تشخیص واحد مالکیت فکری، این کمیته، افشای دارایی فکری را مانع ثبت آن و باعث زیان دانشگاه باند.
- ۷- تعیین امتیازات مربوط به مقاله‌ای که فراغت از تحصیل دانشجوی و یا ارتقاء محقق، منوط به انتشار آن بوده لیکن توسط کمیته مالکیت فکری و نوآوری به دلیل محدودیت‌های ناشی از منع افشاء اختراع، منع شده باشد.
- ۸- تصمیم‌گیری در خصوص نحوه تقسیم منافع در قرارداد پژوهشی در صورتی که در قرارداد مشخص نشده باشد.
- ۹- تایید نسبت سهم دانشگاه در دارایی فکری، در صورتی که سرمایه‌گذار، شخص حقیقی یا حقوقی غیر از دانشگاه اصلی محل تحقیق باشد یا در انجام آن مراکز مختلف سهیم باشند، مگر این‌که قبلاً به شکل دیگری تفاهم کرده باشند.
- ۱۰- تعیین نسبت سهم هر دانشگاه در صورتی که در ایجاد دارایی فکری چند دانشگاه سهیم باشند توسط کمیته مالکیت فکری و نوآوری دانشگاهی که تصویب کننده طرح بوده است. (با رعایت حقوق شخص حقیقی)، مگر این‌که قبلاً به شکل دیگری تفاهم کرده باشند.
- ۱۱- تصمیم‌گیری در مورد سهم دانشگاه در خصوص سایر مصادیق مالکیت فکری (مانند آثار مکتوب هنری، نرم‌افزارها، نشان تجاری و...)، با توجه به نقش دانشگاه و پدیدآورنده در ایجاد دارایی فکری و در نظر گرفتن قوانین مربوطه.
- ۱۲- تصمیم‌گیری در خصوص افزایش سهم در گواهی ثبت اختراع برای تشویق دانشجویان پدیدآورنده دارایی فکری که از مزایای تحصیل رایگان استفاده نمی‌کنند و با توجه به شهریه پرداختی.
- ۱۳- تعیین هزینه داوری اختراعات و ارسال به هیات امنای جهت تایید نهایی.
- ۱۴- تصمیم‌گیری در خصوص سایر موارد مرتبط با مالکیت فکری که در مقررات فعلی پیش بینی نشده است.

۵- روند فعالیت‌های مالکیت فکری دانشگاه

- ۵-۱- تعهدات پدیدآورندگان دارایی فکری
پیشنهاد می‌گردد از تمام کسانی که فعالیت آنها در دانشگاه می‌تواند به ایجاد دارایی فکری گردد اعم از هیات علمی، دانشجو، پژوهشگر، فناور... تعهد مبنی بر رعایت مقررات مالکیت فکری و حقوق دانشگاه و تعهداتی شامل موارد ذیل گرفته شود:
الف- چنانچه طی فعالیت فرد، دارایی فکری با قابلیت ثبت پدید آید و یا منافی از ثبت دارایی فکری، انتشار آن و یا سایر روش‌ها، متوجه محقق یا پدیدآورنده دارایی فکری شود، دانشگاه را مطلع نماید.

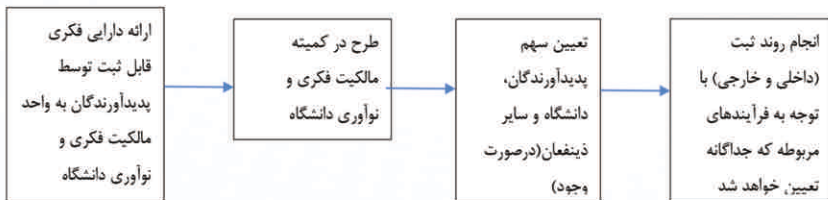
ب- نسبت به افشای دارایی فکری برای واحد مالکیت فکری اقدام نموده و با هماهنگی این واحد، نسبت به ثبت آن اقدام نماید. همچنین بعد از ثبت دارایی فکری، اطلاعات مربوط به ثبت آن را به منظور نگهداری، برای دانشگاه ارسال نماید. (هرگونه اطلاع‌رسانی و انتشار دستاوردها اعم از مکتوب، شفاهی و یا الکترونیکی، پس از درخواست ثبت دارایی فکری توسط پدیدآورندگان دارایی فکری که قابلیت ثبت دارد، باید پس از طی مراحل ثبت اختراع صورت پذیرد مگر با مجوز دانشگاه).

ج- طی یکسال پس از ثبت اختراع، برای تجاری‌سازی دارایی فکری اقدام نماید، و در صورت عدم اقدام، دانشگاه با رعایت حقوق مادی پدیدآورنده، می‌تواند رأساً نسبت به تجاری‌سازی یا فروش یا واگذاری آن اقدام نماید.

د- چنانچه فرد مشمول این خط مشی باشد و طرف قرارداد با محل دیگری نیز باشد (که مانع واگذاری کلیه حقوق به دانشگاه شود)، وظیفه دارد که قبل از امضاء هر نوع تعهد یا قرارداد، موضوع را به اطلاع معاونت پژوهشی و واحد مالکیت فکری و نوآوری برساند تا با توافق دانشگاه و موسسه ذیربط، حقوق طرفین لحاظ گردد.

۵-۲- فرایند تخصیص مالکیت حاصل از دارایی فکری

فرایند اجرایی تخصیص مالکیت حاصل از دارایی فکری قابل ثبت، به صورت زیر می‌باشد.

۵-۳- حل و فصل اختلافات

الف) در متن قراردادهای داخلی، قوانین ملی و نیز دادگاه‌های ایران و در قراردادهای خارجی، دادگاه‌های مورد توافق طرفین، به عنوان قوانین و مراجع رسیدگی به اختلافات مشخص می‌گردند.

ب) واحد مالکیت فکری و نوآوری، ساز و کار حل و فصل اختلافاتی که ممکن است بین دانشگاه، پدیدآورنده دارایی فکری و یا حامی پیش‌آید را فراهم می‌سازد.

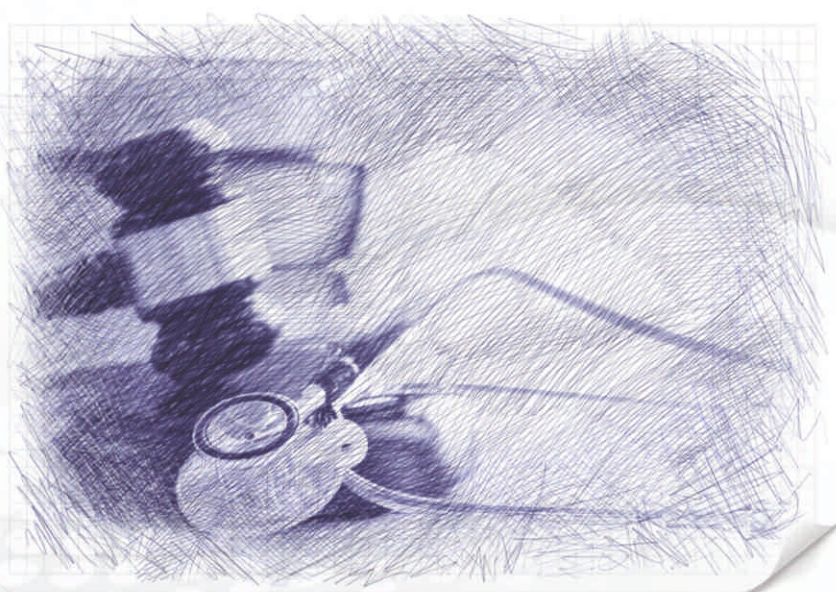
ج) در صورت بروز اختلاف نظر بین محقق و دانشگاه، مسأله بایستی به کمیته داوری تصمیم‌گیری شامل: نماینده محقق، نماینده از طرف دانشگاه، و یک نفر داور مرضی‌الطرفین (به معرفی معاون تحقیقات و فناوری) ارجاع داده شود. در صورتی که کمیته حداکثر طی یکسال به تصمیم قطعی نرسد، محقق می‌تواند مراتب را از مراجع قانونی

پیگیری نماید.

۴-۵- اجرای خط مشی

این خط مشی، برای تمام افراد شاغل در دانشگاه (اعم از اعضای هیات علمی، کارکنان، کارشناسان، تکنسین‌ها و دانشجویان) و بطور کلی هر فردی که از تسهیلات، اعتبار و امکانات دانشگاه (که در راستای انجام یک فعالیت در طی زمان معینی که با دانشگاه همکاری دارد) استفاده نماید، حاکم است و بایستی توسط دانشگاه به نحو مقتضی به اطلاع افراد ذینفع رسانده شود و هرگونه دستاوردی در طی این فعالیت اعم از داده، اختراع، وسیله و مشابه آن را شامل می‌شود.

کلیه قراردادهای، منطبق با این خط مشی و سیاستگذاری دانشگاه خواهد بود. این خط مشی با قوانین بالادستی، قوانین ملی و تعهدات بین‌المللی کشور منطبق بوده و در صورت تغییر در آنها، مورد بازنگری قرار گرفته و توسط کمیته مالکیت فکری و نوآوری معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت بررسی و تأیید خواهد شد. این خط مشی، از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجرا خواهد بود و پس از آن براساس بازخوردهای دریافتی و با توجه به بازنگری‌های انجام گرفته در سایر اسناد بالادستی، به‌روزرسانی خواهد شد.

فهرست اسناد مورد بررسی در خصوص مالکیت فکری:

- سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴
- سیاست‌های کلی علم و فناوری ابلاغی مقام معظم رهبری
- نقشه جامع علمی کشور (مصوب ۶۷۹ جلسه تاریخ ۱۳۸۹/۱۰/۱۴ شورای عالی انقلاب فرهنگی)
- نقشه جامع سلامت (مصوب ۱۳۹۰/۲/۱۳)
- قانون تشکیل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (مصوب ۱۳۶۴)
- قانون تشکیلات و وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (مصوب ۱۳۶۷)

پیوست ۱**عنوان سند: سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴**

جامعه‌ی ایرانی در افق این چشم‌انداز چنین ویژگی‌هایی خواهد داشت:
 برخوردار از دانش پیشرفته، توانا در تولید علم و فناوری، متکی بر سهم برتر منابع انسانی و سرمایه‌ی اجتماعی در تولید ملی.

پیوست ۲**عنوان سند: سیاست‌های کلی علم و فناوری ابلاغی مقام معظم رهبری**

- در اجرای بند یک اصل ۱۱۰ قانون اساسی سیاست‌های کلی «علم و فناوری»
- ۵-۱ دستیابی به علوم و فناوری‌های پیشرفته با سیاستگذاری و برنامه ریزی ویژه.
  - ۱-۲ مدیریت دانش و پژوهش و انسجام بخشی در سیاستگذاری، برنامه ریزی و نظارت راهبردی در حوزه علم و فناوری و ارتقاء مستمر شاخص‌ها و روزآمدسازی نقشه جامع علمی کشور با توجه به تحولات علمی و فنی در منطقه و جهان.
  - ۲-۲ ساماندهی و تقویت نظام های نظارت، ارزیابی، اعتبارسنجی و رتبه بندی در حوزه‌های علم و فناوری.
  - ۴-۲ ساماندهی نظام ملی آمار و اطلاعات علمی، پژوهشی و فناوری جامع و کارآمد.
  - ۱-۵ افزایش سهم علم و فناوری در اقتصاد و درآمد ملی، ازدیاد توان ملی و ارتقاء کارآمدی.
  - ۲-۵ حمایت مادی و معنوی از فرآیند تبدیل ایده به محصول و افزایش سهم تولید محصولات و خدمات مبتنی بر دانش پیشرفته و فناوری داخلی در تولید ناخالص داخلی با هدف دستیابی به سهم ۵۰ درصد
  - ۵-۶ حمایت از مالکیت فکری و معنوی و تکمیل زیرساخت‌ها و قوانین و مقررات مربوط.
  - ۲-۶ اهتمام بر انتقال فناوری و کسب دانش طراحی و ساخت برای تولید محصولات در داخل کشور با استفاده از ظرفیت بازار ملی در مصرف کالاهای وارداتی.

پیوست ۳

عنوان سند: نقشه جامع علمی کشور (مصوب ۶۷۹ جلسه تاریخ ۱۴/۱۰/۱۳۸۹ شورای عالی انقلاب فرهنگی)

راهبردها و اقدامات ملی متناسب با راهبردهای کلان توسعه علم و فناوری در کشور :

راهبرد کلان ۱:

اصلاح ساختارها و نهادهای علم و فناوری و انسجام بخشیدن به آنها و هماهنگ‌سازی نظام تعلیم و تربیت، در مراحل سیاستگذاری و برنامه‌ریزی کلان

راهبردهای ملی:

۴- ساماندهی نظام مالکیت فکری در حوزه‌های علم و فناوری؛

اقدامات ملی:

۵- ثبت و اعتبارسنجی مالکیت فکری در حوزه علم و فناوری در قوه مجریه؛

۷- ایجاد نظام ثبت اختراع امتحانی (اثباتی) در حوزه‌های اولویت‌دار؛

۸- اصلاح و ترمیم و تکمیل نظام پشتیبان ثبت اختراع و اکتشاف از جمله دفاتر خصوصی تنظیم و پیگیری حقوقی ثبت اختراع و اکتشاف، دفاتر خصوصی تحلیل اختراع و اکتشاف؛ و مراکز اطلاع‌رسانی فناوری

۹- تقویت و ساماندهی قوانین و مقررات مالکیت فکری در عرصه مقالات علمی و کتب علمی و پایان‌نامه‌ها و ثبت اختراعات و نرم‌افزارهای فنی و تخصصی

راهبرد کلان ۴

نهادینه کردن مدیریت دانش و ابتدای مدیریت جامعه بر اخلاق و دانش براساس الگوهای ایرانی- اسلامی در نهادهای علمی، اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و دفاعی- امنیتی

راهبردهای ملی:

۱- پیاده‌سازی فرایند مدیریت دانش و اطلاعات در نهادها و دستگاه‌های مختلف؛

اقدامات ملی:

۲- تقویت و انسجام بخشی به نظام اطلاعات علمی و فناوری کشور با مأموریت استانداردسازی و اصلاح فرآیندهای تولید، ثبت، داوری و سنجش و ایجاد بانک‌های اطلاعاتی یکپارچه برای رساله‌ها، پایان‌نامه‌ها، طرح‌های پژوهشی و فناوری، مقالات، مجلات و کتب علمی و اختراعات و اکتشافات پژوهشگران؛

راهبرد کلان ۹

تعامل فعال و اثرگذار در حوزه علم و فناوری با کشورهای دیگر به‌ویژه کشورهای منطقه و جهان اسلام

راهبردهای ملی:

۵- برنامه‌ریزی به منظور کسب رتبه اول علم و فناوری در منطقه و جهان اسلام.

اقدامات ملی:

۲۵- حمایت از ارائه مقالات معتبر علمی در عرصه بین‌المللی و ثبت اختراعات و اکتشافات

پیوست ۴

عنوان سند: نقشه جامع سلامت (مصوب ۱۳۹۰/۲/۱۳)

اهداف راهبردی:

۱- کسب مقام اول در علم، فناوری و نوآوری حوزه سلامت در منطقه

جهت گیری کلی:

- ۱- اولویت دادن به علم و فناوری پاسخگو به نیازهای سلامت
۳- تکمیل چرخه نوآوری سلامت

وضعیت مطلوب شاخص ها:

ثبت سالانه ۲۸۰ پتنت در حوزه سلامت
دستیابی به سهم ۲ درصد بازار جهانی محصولات و خدمات در حوزه سلامت
دستیابی به سهم ۸۵ درصد از بازار داخل محصولات حوزه سلامت

راهبردها:

الف - توسعه سیاست گذاری، مدیریت و قوانین:

۱- پیش توسعه فناوری در کشورهای منطقه و کشورهای توسعه یافته فناوری برای مشخص کردن زمینه های توسعه دانش و اکتساب و فناوری

۵- انتقال فناوری های مورد نیاز نظام سلامت کشور توسط بدنه علمی دانشگاهها و پژوهشگاهها به عنوان واسطه انتقال

اقدامات:

۲- تدوین و اجرای برنامه بلند مدت توسعه علم، فناوری و نوآوری سلامت در چارچوب نقشه علمی کشور، همراه با طرح آمایش علم و فناوری سلامت به منظور تعیین موقعیت خوشه ها و جغرافیای پارک های علم و فناوری، طراحی راهکارهای اجرایی حمایت و پشتیبانی از برنامه و شیوه پیشرفت آن

نهادهای:

دختر حفاظت از مالکیت معنوی در سلامت

ب- بهبود تخصیص منابع مالی، تسهیل و افزایش سرمایه گذاری:

۹- حمایت مالی از ثبت پتنت

اقدامات:

۷- تشکیل مرکز خدمات مشاوره ای به پژوهشگران

ج- تسهیل کارآفرینی:

۵- حمایت از شکل گیری شرکت های زایشی از طریق انتقال مالکیت فکری، دانش فنی، استفاده از امکانات، تجهیزات، نیروی انسانی و از طریق اشتراک دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی با آنها (بر اساس قراردادهای تعریف شده متضمن سود طرفین)

اقدامات:

۷- ایجاد ۴۰ مرکز توسعه خدمات فناوری در حوزه های اولویت دار

۸- ایجاد ۵۰ شرکت پتنت خوانی

نهادهای:

مراکز انتقال فناوری

مراکز همکاری های بین المللی تحقیقات برای سلامت

دفاتر همکاری های دانشگاه- صنعت

شاخص ها :

الف - بهبود تخصیص منابع مالی، تسهیل و افزایش سرمایه گذاری

۸- نسبت مقدار اعتبارات تخصیص یافته جهت کمک به ثبت پتنت خارجی در سال به تعداد پتنت ها در آن سال

ب- هنجارها و فرهنگ سازی:

۱- تعداد ثبت اختراعات و اکتشافات به ازای جمعیت به تفکیک استان

شاخص ترکیبی نوآوری در نظام سلامت :

شاخصی است که به بررسی همه لایه های نظام ملی نوآوری می پردازد. این شاخص، نوآوری را در ۵ بعد پیشبران های نوآوری، تولید دانش، انتشار دانش، کاربرد و مالکیت فکری مورد بررسی قرار می دهد. از آنجا که نشانگرهای این ۵ حیطه در بین شاخص های ما وجود دارند، می توان شاخص نوآوری در نظام سلامت را نیز محاسبه و ضمن مقایسه با سایر کشورها از آن در جهت بررسی روند نوآوری نیز استفاده نمود.

پیوست ۵

عنوان سند: قانون تشکیل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (مصوب ۱۳۶۴)

ماده ۵ - معاونت پژوهشی این وزارت موظف است در اجرای بند (۴) اصل سوم قانون اساسی به منظور تقویت روح بررسی، تتبع و ابتکار در زمینه های علمی و فنی پزشکی و انجام تحقیقات بنیادی و کاربردی در جمیع رشته های پزشکی و بالا بردن سطح علم پزشکی و نظارت بر پژوهش های علمی و هماهنگ ساختن واحدهای تحقیقاتی پزشکی، مؤسسات و واحدهای پژوهشی پزشکی موجود را توسعه داده و تقویت نماید. تبصره - بودجه تحقیقاتی این مؤسسات به صورت کمک در بودجه این وزارت منظور و در اختیار آن ها قرار خواهد گرفت.

پیوست ۶

عنوان سند: قانون تشکیلات و وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (مصوب ۱۳۶۷)

ماده ۱- وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی عبارتند از:

۱- تدوین و ارائه سیاستها، خط‌مشی‌ها و نیز برنامه‌ریزی برای فعالیتهای مربوط به تربیت نیروی انسانی گروه پزشکی، پژوهش، خدمات بهداشتی درمانی، دارویی، بهزیستی و تامین اجتماعی.

5. Support the formation of entrepreneurship companies through the **transfer of intellectual property**, technical knowledge, the use of facilities, equipment, human resources, and through the participation of universities and research centers (According to defined contracts for guaranteed interest of parties)

Measures:

7. Establishment of 40 Technology Service Development Centers in superior fields

8. Establishment of 50 patent investigator companies

Institutions:

Technology Transfer Centers

International Health Research Collaboration Centers

University-Industry Collaboration Offices

Indicators:

a. Improve financial allocation, facilitate and increase investment

8. Ratio of the amount of credits allocated to assist foreign patent registration per year to the number of patents in that year

b. Norms and Culture Making:

1. Number of patents and discoveries per population by separation of each province

Combined indicator of innovation in the health system:

It is an indicator that examines all layers of the national innovation system. It measures innovation in the five dimensions of innovation motivator, knowledge production, knowledge dissemination, application, and intellectual property. Since the indicators of these five dimensions are among our indicators, we can calculate the indicator of innovation in the health system and compare it with other countries to evaluate the innovation process.

Appendix 5

Document Title: Establishment Law of the Ministry of Health and Medical Education (adopted in 1985)

Article 5: the research deputy of this ministry is obligated to implement Clause (4) of Article 3 of the Constitution to strengthen the spirit of investigation, discipline and innovation in the scientific and technical fields of medicine, and to carry out fundamental and applied research in all medical fields and to raise the level of medical science and strengthen and develop existing scientific research and coordinate medical research units, institutes, and institutions for existing medical research. Note: The research budget of these institutes will be included in the budget of the Ministry and will be provided to them.

Appendix 6

Document Title: Law of Organization and Duties of Ministry of Health and Medical Education (adopted in 1988)

Article 1: The duties of the Ministry of Health and Medical Education include:

1. Formulating and presenting policies, strategies, and planning for human resources training activities in the order of medical, research, health, pharmaceutical, social welfare and social security.

National measures:

25. Supporting the submission of internationally accredited scientific articles and patents and discoveries

Appendix 4

Document Title: Comprehensive Health Plan (approved in 2011 May 3)

Strategic objectives:

1. Getting first place of health science, technology and innovation in the region

Overall orientation:

1. Prioritize science and technology responsive to health needs

3. Complete the Health Innovation Cycle

Desired Status of Indicators:

Annually 280 patent registrations in the field of health

Achieving a 2% of the global market share for health products and services

Achieve 85% of the domestic market share of health products

Strategies:

a. Development of Policy, Management and Laws:

1. - Monitoring the technology development in the countries of the region and developed countries of technology to identify areas of knowledge development and acquisition of technology

5. Transfer of technologies needed by the health system of the country by the scientific body of universities and research institutes as a transfer mediator

Measures:

5. Formulation and implementation of a long-term plan for the development of science, technology and health innovation within the framework of the country's scientific map, along with a plan for health science and technology planning to determine the clusters and geography of science and technology parks, designing executive support strategies and program support and practices and its progress

Institutions:

Office for the Protection of Intellectual Property in Health

b. Improve financial allocation, facilitate and increase investment:

9. Financial support for patent registration

Measures:

Establishment of a consulting center for researchers

c. Facilitating entrepreneurship

National strategies and actions appropriate to Major strategies of science and technology development in the country

Major Strategy1:

Reforming and integrating science and technology structures and institutions and harmonization of education system in macro-planning and decision making stages

4. Organizing intellectual property system in the fields of science and technology

National measures:

5. Registration and validation of intellectual property in the field of science and technology in the executive power

7. Establishing an examination system (demonstrability) of patent in the fields with superior priority

8. Modification and restoration of the patent and discovery support system, including Private Bureau of setting up and pursuing the patent and discovery laws, Private Bureau of Invention and Exploration Analysis and technology information centers

9. Strengthening and organizing intellectual property laws and regulations in the field of scientific articles and scientific books and dissertations and technical and specialized patents and software

Major Strategy 4:

Institutionalize knowledge management and build community management on ethics and knowledge based on the Iranian-Islamic patterns in scientific, economic, political, social, cultural and defense-security institutions

National strategies:

1. Implementing the process of knowledge and information management in different institutions and bodies

National measures:

2. Strengthening and integrating the country's scientific and technological information system with the mission of standardizing and modifying the processes of production, registration, refereeing and measurement and creating integrated databases for dissertations, theses, research and technology projects, articles, journals and scientific books and inventions, and Researchers' discoveries

Major Strategy9:

Active and effective interaction with other countries, especially countries in the region and the Islamic world in the field of science and technology

National strategies:

5. Planning to gain the first rank of science and technology in the region and in the Islamic world

- **Comprehensive Health Plan (approved in 2011 May 3)**
- **Establishment Law of the Ministry of Health and Medical Education (adopted in 1985)**
- **Law of Organization and Duties of Ministry of Health and Medical Education (adopted in 1988)**

Appendix 1

Document Title: Islamic Republic of Iran's 20-Year Vision Plan

Iranian society will have the following characteristics on Vision horizon:

Enjoyed from advanced knowledge, capable of producing science and technology, relying on superior share of human resources and social capital in national production

Appendix2

Document Title: general policies of science and technology notified by the supreme leader

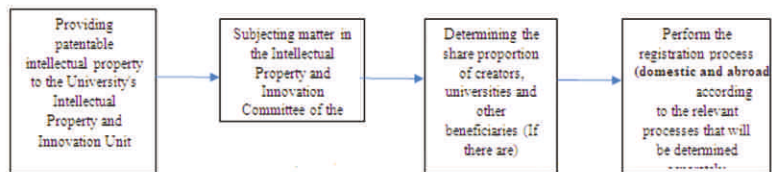
In implementing Clause 1 of Article 110 of Constitution on General Policies of "Science and Technology":

- 5-1. Achieve advanced science and technology with specialized policy making and planning
- 1-2. Management of Knowledge and research and integration in policy making, planning and strategic monitoring in the field of science and technology and continuous improvement of indicators and updating of comprehensive scientific map of the country according to scientific and technical developments in the region and the world
- 3-2. Organizing and strengthening the systems of supervision, evaluation, validation and ranking in the fields of science and technology
- 4-2. Organizing a comprehensive and efficient National Statistical System for Scientific and Research Information and Technology
- 1-5. Increase the share of science and technology in the economy and national income, increase national capability and promote efficiency
- 2-5. Material and moral support for the process of converting ideas into products and increasing the share of production of advanced knowledge and technology based products and services in GDP with the aim of achieving a share of 50%
- 6-5. Protecting intellectual and moral property and completing infrastructure and related laws and regulations
- 2-6. Attempting to transfer technology and acquire design and manufacturing knowledge to produce products domestically through national market capacity in consuming imported goods

Appendix3

Comprehensive Scientific Plan of the Country (approval of 679, Session of Supreme Council of Cultural Revolution dated 2011 January 4)

The execution process of allocating ownership of intellectual property is as follow:

5-3. Settlement of disputes

- In the context of domestic contracts, Iran's national laws and courts are dispute settlement authorities. Also in the context of abroad contracts, the courts agreed upon by the parties are designated as law and dispute settlement authorities.
- The Unit of Intellectual Property and Innovation provides the mechanism for settlement of disputes that may arise between university, creator of intellectual property or sponsor.
- In case of disagreement between the researcher and the university, the matter should be referred to the decision-making arbitration committee. The committee includes Research Representative, University Representative, and One Consent Arbitrator (Introduced by Research and Technology Deputy). If the committee does not reach a definitive decision within a maximum of one year, the researcher can follow up the matter through legal authorities.

5-4. Policy Implementation

This policy is mandatory for all university staff (including faculty, staff, experts, technicians and students) and in general for anyone who uses the facilities, credentials, and facilities of the University (in order to carry out an activity during the specified period of his cooperation with the University) and must be duly informed by the University to all beneficiaries and involves any achievements during this activity including data, invention, device and any other similar cases.

All contracts will comply with this policy and University policy making. This policy complies with the upstream laws, national laws and international obligations of the country and in the case of change in above mentioned law, the policy will be revised and investigated and approved by the Intellectual Property and Innovation Committee of Research and Technology Department of Ministry of Health.

This policy is mandatory from the date of its notification and will then be updated based on received feedback and in accordance with the revisions to other upstream documents.

Appendixes

List of documents investigated for intellectual property:

- Islamic Republic of Iran's 20-Year Vision Plan
- General policies of science and technology notified by the supreme leader
- Comprehensive Scientific Plan of the Country (approval of 679, Session of Supreme Council of Cultural Revolution dated 2011 January 4)

10. When several university have contributed to creation of intellectual property, determining the share proportion of each university is under the responsibility of Intellectual Property and Innovation Committee of university that has approved the plan (by observing the rights of natural person), unless the parties have previously agreed otherwise.
11. Make decision on the university's share of other intellectual property forms (such as written artworks, software, trademark, etc.) with taking into account the role of university and creator in creating intellectual property and in accordance with relevant laws.
12. Make decision on increasing the share proportion on patent certificates to encourage those creating students of intellectual property who do not benefit from free education with taking into account the amount of tuition fee paid by student.
13. Determine the refereeing cost for inventions and submit them to the board of trustees for final approval.
14. Make decision on other relevant cases of intellectual property, which have not been predicted by present regulations.

5. Procedure of Intellectual Property Activities in Universities

It is recommended to obtain a written commitment with following items from all those individuals who their activities at the university can be intellectual property, including faculty, students, researchers and technician to comply with Intellectual Property Regulations and University laws:

5-1. Commitments of intellectual property creators

- a. The individual notify the University if he lead to creation of a patentable intellectual property during his activity or the researcher or creator will understand the benefits from registration, dissemination or other processes of intellectual property.
- b. Disclose intellectual property to the intellectual property unit and proceed to register it in coordination with this unit. Also, submit the information about its registration for maintenance to the university after registering the intellectual property (after requesting the registration for patentable intellectual property by the creators of intellectual property, any notification and dissemination of achievements, whether written, oral or electronic shall be taken after the patent process, except with the permission of the University).
- c. Apply for commercialization of intellectual property within one year of the patent, otherwise the University itself and take required measures for its commercialization, selling or transferring with observing the material rights of creator.
- d. If the person subjected to this policy is a party to the contract with another site (which prevents transfer of all rights to the university), he will be obligated to notify the matter to research department and Intellectual Property and Innovation Unit before signing any commitment or contract to observe the rights of parties with the agreement of university and the relevant institute.

5-2. The process of allocating ownership of intellectual property

9. Talent Office Director of University
10. Representative of the committee or council of the third generation university
11. Representative of Food and Drug Administration

Descriptions:

- a. The presence of Deputy of Research and Technology University or Technology Development Manager of University as the head of meeting is mandatory.
- b. In universities where the above posts are not explicitly assigned, the officer of equivalent unit shall be designated.
- c. The meeting of committee shall be convened by a majority of members and the agenda of committee shall be approved by a majority vote of the meeting.

4-2-2. Description of tasks related to Intellectual Property and Innovation Committee

1. Formulate the university's intellectual property policy and submit it to the board of trustees for final approval.
2. Determine the share of university and each of the beneficiaries in patent certificates or benefits from intellectual property with taking into account criteria such as the degree of intellectual property derived from facilities and resources of the university or its creator and with considering economic conditions in accordance with the laws and regulations of the country and based on the intellectual property and innovation policy of University.
3. Settlement the dispute between professor and student or project executor and other beneficiaries in relation to divide share of each creator of intellectual property in the cases where the student or research project associates do not accept the share minutes of meeting.
4. Investigate the evidence and confirmation of the creator of intellectual property claim in the term of lack of effective use from university resources and facilities of the university in creation of intellectual property in order to be notified by the university to the claimant.
5. Permission to use the name and logo of University and determine its conditions for conclusion under a separate contract.
6. Issuing orders to ban Intellectual Property Public Disclosure in cases where the committee considers intellectual property disclosure to be a hindrance for registration and to the detriment of university according to the intellectual property unit.
7. Assessment of the article subject to student graduation or promotion of a researcher, but has been banned by the Intellectual Property and Innovation Committee due to restrictions on non-disclosure.
8. Make decision on how to divide the interest in research contract in the case where it has not been specified in the contract.
9. Confirm the share proportion of university intellectual property when the investor is a natural or legal person other than the principal university of research site or several centers have been contributed in conduction of research, unless the parties have previously agreed otherwise.

9. Obtain written confidentiality commitment for referees, experts, and executives dealing with others' patent applications. (To disclose intellectual property by its creator for the intellectual property unit).
10. Supervise contracts and agreements for the acquisition intellectual property licensing and submit it to the Technology Council for final approval.
11. Coordination of information and declaration of achievements, whether written, oral, or electronic (with the name of the university) if it was necessary, in the cases that the achievement is patentable, but the patent procedure has not been completed.
12. Paying the university share and also undertaking all or part of the creator's share on cost of its registering with the permission of Intellectual Property Committee and the Board of Trustees.
13. Communication and collaboration with domestic and abroad institutions and organizations to carry out assigned tasks.
14. Registration of intellectual property in cases where the creator is unwilling to do so or within six months of the disclosure of intellectual property¹⁰ when the interests of the university require it.
15. Reporting intellectual property violations and declare university losses to legal department such as hiding a contract with another site that impedes the transfer of all rights to the university, or publicly disclosing intellectual property without coordination with intellectual property unit in a way that impose losses to the university. It is clear those who underdo to protect the rights of the university are deprived of moral and material support for intellectual property.

4-2. Intellectual Property and Innovation Committee

Policy making, planning, content formulation and decision-making on intellectual property at the university are handled by the University **Intellectual Property and Innovation Committee**. The members of Committee shall be elected for a term of two years upon the proposal of Deputy of Research and Technology and order of University President, which the period is renewable.

4-2-1. Proposed Members of the Intellectual Property and Innovation Committee:

1. Deputy of Research and Technology University or his representative: Chairman of the Committee
2. Technology Development Manager of University: Vice Chair of the Committee
3. Officer of University Law Office a jurist acquaintance with intellectual property
4. Three natural members of Intellectual Property Experts (at least one faculty member of the same university. The University can use other organs such as Chamber of Commerce)
5. Business Relations Manager or Commercialization Officer
6. Manager of one of the Development or Science and Technology Park centers
7. Officer of University's Intellectual Property and Innovation: Committee Secretary
8. Education and Graduate Director of University

¹⁰ Subject to Article 4 of the Patent Law

Considering the necessity of setting up Intellectual Property Protection Office (subject to fundamental Institutions in Clause a related to the strategies of Comprehensive health plan of the country) and to develop this matter in the universities of medical sciences as well as to establish the necessary units in medical research for strengthening the scientific and technical fields of medicine (subject to Article 5 of Law on Ministry of Health and Medical Education Establishment adopted in 1985), All universities of medical sciences and research and technology institutes affiliated with the Ministry of Health are obligated to undertake intellectual property and innovation affairs.

4-1-1. How to undertake the intellectual property and innovation affairs

At its discretion, the university can either assign the responsibility to one of the technology-related executives or define an independent manager with the approval of board of trustees.

- a. The relevant managers shall be fully acquaintance with the basics, principles and procedures of intellectual property and approved by the relevant unit within the Ministry of Health.
- b. The responsibility shall be assigned to at least one Expert of Technology Bureau who has trained in the field of intellectual property in order to advance intellectual property affairs.
- c. All intellectual property affairs will be carried out by University's Intellectual Property and Innovation Unit based on the formats provided by Ministry of Health.

4-1-2. Description of tasks related to intellectual property

1. Collecting all information of intellectual property generated in the university through interaction with different units of the university and registering and maintaining the intellectual property records.
2. Consultation on how to protect and register intellectual property and assist in the preparation of patent applications for those who are affiliated with the University in this regard.
3. Setting the agenda and regular formation of the Intellectual Property and Innovation Committee.
4. Declaration and Enforcement of decisions approved by Intellectual Property and Innovation Committee.
5. Participation in Regional Macro Intellectual Property Coordination Committee with presence of the authorities of mentioned units and with management of the Secretary General of the Region in order to collaborate and exchange experiences and empower mentioned units in the member universities.
6. Planning for Intellectual Property Training for target community and referees and holding required workshops.
7. Refereeing inventions by trained referees who have been approved by the Ministry of Health in the cases that university is the reference authority.
8. Supervise the work of referees and reporting their violations to University Offenses Investigation Board.

right to modify and develop computer software belong to the university as the client or employer⁹, unless otherwise specified in the contract. In any case, the moral rights of creator shall be protected.

3-3.licensing of Intellectual Property: it is a contract between the intellectual property owner and the applicant for its licensing, whereby the applicant obtains the intellectual property license for a fee (a percentage of net income from the sale of product or a fixed amount or other means). The licensing can be exclusive or non-exclusive.

If the university or creator of intellectual property fails or is unwilling to participate in the registration, obtaining the necessary permits or licensing the intellectual property, it can assign its rights to the other party by an agreement, which its details determined and formulated in writing through negotiations between the university and the creator of intellectual property.

If the university licenses intellectual property rights to its creator for any reason, it is recommended that in the licensing agreement, the university license to use that intellectual property be non-exclusive, non-transferable and without the need to pay royalties.

3-4. Sponsor: sponsors are natural or legal persons (whether governmental or non-governmental) who contribute to the creation of intellectual property along with the university and the creator, (usually through financial support).

If a specific academic activity with the support of an outside investor leads to a commercial or intellectual product, the moral and material rights of investor, the university and the creator of intellectual property as well as the way of economic exploitation the share of their royalties from resulting intellectual property is determined within concluded agreement.

It is clear that if the university grants all or part of the resulting intellectual property rights to other party, the related inventor and sponsor rights will also be included in the mentioned contract with agreement the intellectual property's creator.

3-5.Technology Transfer: the term refers to transfer of knowledge to businesses and then the target market for public use.

When creators of an intellectual property or university apply for technology transfer, the university's share of the resulting interest from patent certificate is changed based on its role in commercialization and determined by the decision of Technology Council and the agreement of creator (if the creator takes action). The remaining shares shall be divided between owners with the agreement of creators or the proportion specified in patent certificate.

In a cases that the nominal owner of intellectual property has no share in its licensing and one hundred shares belong to the university as employer (subject to Clause 3.3-a), the university can allocate some of the benefits of technology transfer to them with the permission of Technology Council in order to encourage these people.

4. Intellectual Property Executive Framework of Iran's Universities of Medical Sciences

4-1. Undertaking the Intellectual Property and Innovation in Medical Sciences Universities

⁹ Subject to the Clause b Article 6 of copyright law of computer software creators approved in 2000

Each intellectual property shall contain its own laws

Intellectual property generates both moral rights⁴ (true (nominal) owner of intellectual property creator) and material rights⁵ (for the copyright owner). The generated right can be achieved by obtaining a permit or production license or concluding an agreement for acquisition of benefit from royalty through a method or process development (even if it does not lead to the registration of intellectual property by legal authorities).

If the creator of intellectual property transfers to another unit or terminates his cooperation with the university, his material rights are still protected, unless otherwise specified in the cooperation agreement.

3-2. Creator of Intellectual Property: here, it refers to the legal or natural persons who have created one of the types of intellectual property through one of the following ways:

3-3a. Intellectual property is in the scope of employment duties or execution of contract or under the obligations of its creator.

The ideas of faculty members or staff presented as a thesis or research project and the similar case are subject to this clause if only a separate contract for the idea has been concluded with university.

3-3b. Intellectual property is not involved in the duties scope of its creator. However, intellectual property is related to science and technology activities at the university.

3-3c. the creator of intellectual property has used the employer's knowledge or facilities or university resources.

Intellectual property resulting from technology units located in development centers and science and technology parks as well as intellectual property resulting from industry-related contracts are subjected to Clauses 3-3-b and 3-3-c and compliance with relevant guidelines and regulations and in the case of profitability, universities can receive a share from the revenue⁶ of their created intellectual property from them under the relevant agreement; unless the intellectual property is owned by the university under the terms of this policy.

In the patent certificate, One hundred percent of the shares belong to the university as employer⁷ in the case of subjecting to Clause 3-3-a and a maximum share of fifty percent is recommended for the university in the case of subjecting to Clauses 3-3-b and 3-3-c.

The material rights of written works and dissertations of the academic degree belong to the University as the payer⁸ in accordance with the commitment stated in Research Projects Contract (publishing, copying and revenue from them). The related material rights and the

⁴ Includes the right to attribute the work to the creator, does not include economic right or copyright, is non-transferable, is not limited to time and place, and only includes the person or persons who created the work (natural person) it is common and doesn't have the Sharing feature.

⁵ It is a right that has economic value and is transferable and can be limited to time or place, including both natural and legal persons and sharing feature

⁶ It should be noted that revenue is the amount of money that manufacturers earn by selling their products or services. But profit is equal to the difference between income and cost. (It is the cost of goods and services paid by an institution to make money.)

⁷ Subject to Article 5 of Patent Law

⁸ Subject to the Article 13 of the law of copyright protection of authors adopted in 1969

2-5. Development of applied researches for expanding the relationship between university researchers with industries and executives and developing the knowledge-based economy

2-6. Supporting those research and scientific activities which ultimately lead to intellectual property

2-7. Defining principles and frameworks for sharing the interests, obligations, contributions and share of researcher and university when an intellectual property leads to the acquisition of royalty

2-8. Strengthening the unity, integrity and freedom in creating wealth from intellectual property to support efforts and activities of the scientific community

2-9. Defining a specific framework for the development of bilateral economic relations and supporting and motivating the development of innovation and increasing the profitability of scientific activities

2-10. Managing and organizing innovation to protect and support the intellectual property

2-11. Providing scientific community with opportunities for their career development through supporting the development of innovative activities

2-12. Providing a framework for the opportunity of investing in applied research

2-13. Encouraging and informing researchers on utilizing from intellectual property system and preventing any discrimination in its utilization and legalizing the system

2-14. Identifying and introducing the domestic and abroad capabilities of technology development

2-15. Helping to explain executive affairs, work processes and define a systematic, dynamic, and efficient position for intellectual property and health innovation.

3. Concepts

All definitions related to intellectual property, invention, innovation (novation), intellectual property registration, inventor, patent, patent owner and royalty have been presented in accordance with WIPO laws, upstream documents and laws of Iran.

Here, the term university refers to universities or institutes affiliated with the Ministry of Health

3-1. Intellectual property: refers to properties derived from human intellectual creativity, which are mainly in two general areas:

- a) *Industrial:* such as inventions, industrial plans, trademarks and trade names¹
- b) *Scientific, literary, and artistic:* such as written works, dramas and literary works², and computer software³

¹ Subject to the law of patents and registration of industrial plans and trademarks adopted in 2007

² Subject to the law of copyright protection of authors, guilders and artists adopted in 1969 and subject to the law of translation and publishing of books, magazines and audio works adopted in 1973

³ Subject to the copyright law of computer software creators approved in 2000

Structure and Policy of Intellectual Property and Innovation in Medical Sciences Universities of Iran

1. Introduction

In the present century, intellectual property is considered as one of the fundamental infrastructures of technology development so that protecting this type of properties plays a significant role in creating new innovations as well as supporting and encouraging the innovators. On the other hand, lack of acquaintance with intellectual property laws at the domestic and international levels can lead to numerous material and moral damages including disclosure of technology to the target market and allowing competitors to utilize from knowledge and Intellectual creations of natural innovators at no cost. Therefore, the Islamic Republic of Iran has become a member of World Intellectual Property Organization along with the promotion of intellectual property protection in the world (Subject of Iran's accession to the Treaty establishing the World Intellectual Property Organization, adopted in 2001). In this regard, Department of Research and Technology of the Ministry of Health and Medical Education (hereinafter referred to as the Ministry of Health) set up a specialized committee on intellectual property and innovation with the presence of academic and national elites with the aim of supporting intellectual property (subject to Clause 5-6 of the General Policies of Science and Technology) and organizing it in the field of science and technology (subject to Clause 4 of National Strategies of Comprehensive Scientific Map of the Country) and due to the necessity of formulating and implementing a long-term science, technology and development plan and health innovation in this context (subject to Clause 2 of developing policy, management and laws related to the measures of Comprehensive Scientific Health Plan) and with considering the fact that the ministry is responsible for developing and presenting policies, strategies and planning for health related activities (subject to Clause 1 of Article 1 of Law of Organization and Duties of the Ministry of Health and Medical Education) as well as transfer of Ministry of Science education and research duties to the Ministry of Health (Subject to Article 2 of Law of Health Ministry Establishment). The above mentioned committee has issued and finalized this policy with the presence of representatives of Medical Science Universities on 2018 November 27 with the aim of protecting the intellectual property of faculty members, students and innovators in the field of health and providing the necessary bases for the development of technology and innovation in this field.

2. Objectives

2-1. Helping to spread of science and orientation of intellectual properties and health innovations

2-2. Supporting scientific and research activities in the field of health

2-3. Providing the necessary frameworks for researchers and scientific and research institutes to beneficial utilization from the results of their research (converting science into wealth)

2-4. Promoting creative activities and moving towards educational, research and technology goals of universities and research centers in the field of health

Utilizing from an intellectual property protection system is one of the necessary infrastructures for promoting innovation and achieving a knowledge-based economy so that the researchers have the required incentive to create wealth and commercialize their intellectual properties.

Given the globalization of economy and expansion of communications, the process of R&D, innovation and acquisition of superior technologies are considered as key elements for societies to gain competitive capabilities. Nowadays, creation and exploitation of a variety of intellectual property is one of the most important factors in creating competitive advantage and success of firms. Achieving this depends on the relative ability of firms to acquire and protect intellectual property on a timely basis compared to their competitors. Given the formulation of intellectual property bylaw and the necessity of its formulation, approval and notification in Iran, the related bylaw was formulated by Office of Health Technology Development in collaboration with research and technology deputies of medical sciences universities and adopted by Legal Council of Ministry of Health after approval of Legal Affairs. Notification of above mentioned bylaw by ministry senior official and its implementation at the level of the Iran's universities of medical sciences is one of the effective factors of rising country's health technology rank in the world.

In the end, we acknowledge the Policy Council consisting of research and technology deputies of provision (logistic) universities and the Technical Committee consisting of patent expert as well as Legal Affairs of Health Ministry for their collaborations and helps in this regard.

Dr. Hossein Vatanpour

Head of Health Technology Development Office

Introduction

In today's modern world, copyright and patent right and so forth are classified as a kind of property and considered as intellectual property rights in the legal system. Intellectual property right is derived from intellectual power of an individual, has an innovative aspect and the law grants its owner (registrant) the rights of exclusive use for a specified period. Unlike traditional property, the intellectual property deals with properties that is available for thousands of other individuals simultaneously with its availability for its inventor without prejudice to the ownership rights of such property and according to their technology and knowledge-based type.

Intellectual properties are the most valuable assets of companies in the new millennium. Nowadays, 97% of Microsoft's total assets are intellectual property and the remaining 3% of them are building and equipment and so on. It should be noted that the increase in share of intangible assets to tangible assets is one of the indicators of successful companies in the world.

Industrial Property Office can support and protect the invention and its owner can utilize from its exclusive rights through obtaining a patent certificate. It is clear that protection of intellectual property rights can play a critical role in providing a basis for economic, social and cultural innovation and novation as well as development of investment and international trade.

In Iran, the patent law has a 92-year history and it is always undergoing several changes and for this reason, it has not yet turned into a comprehensive law. Considering the need of Iran to a number of international conventions and treaties in the field of industrial property, the Islamic Republic of Iran's accession to the Convention of World Intellectual Property Organization (WIPO) was adopted by Islamic Consultative Assembly on September 26, 2001. Given the recommendations and emphasis of WIPO on defining a precise definition of intellectual property rights for the group who have involved in the patent, it seems necessary to formulating, adopting and notifying the related bylaw.

Dr. Reza Malekzadeh
Deputy of Research and Technology

“The Bylaw of Intellectual Property and Innovation Structure and Policy in Medical Sciences Universities” was posed in the sixty-first session of the Committee for Rewiring and Regulating the Rules of Ministry of Health, Treatment and Medical Education dated July 15, 2019 and approved by the letter NO. /130/405 after making the required modification.

Ministry Of Health and Medical Education

Structure & Policy of Intellectual Property and Innovation in Medical Sciences Universities of Iran

Deputy Of Reasearch and Technology
Health Technology Development Office

January 2020

In the name Of God

Ministry Of Health and Medical Education

Structure & Policy of Intellectual Property and Innovation in Medical Sciences Universities of Iran

Deputy Of Research and Technology
Health Technology Development Office

January 2020